

Antaget av kommunfullmäktige 2011-09-12, § 83
Gäller från beslutsdatum

Riktlinjer för bistånd inom äldreomsorgen i Vingåkers kommun

Inledning

Insatser från kommunen ska i första hand ges för att underlätta för den enskilde att bo kvar i den egna bostaden. Hemtjänst ges till människor som på grund av sjukdom, fysiska, psykiska och/eller sociala funktionshinder eller av annan orsak behöver hjälp och stöd i den dagliga livsföringen. En förutsättning är att den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. (4 kap. 1 § SoL, första stycket.)

Kommunens princip för stöd inom omsorgen om äldre och funktionshindrade är att:

- förmedla förebyggande och allmänt trygghetsskapande åtgärder
- behovet av vård och omsorg tillgodoses i första hand i ordinära bostäder
- efter ansökan bevilja särskild boendeform vid omfattande behov av omsorg sedan utredning visat att den enskilde inte kan få sina behov tillgodosedda på annat sätt och skälig levnadsnivå ej kan uppnås med hemtjänstinsatser.

Insatserna som beviljas ska leda till **skälig levnadsnivå**. De ska utgå från människans egna resurser och behov. Insatsernas syfte är att öka eller bibehålla den egna funktionsförmågan och egna resurser att leva ett så självständigt liv som möjligt. Denna inriktning ska ligga till grund för planeringen tillsammans med den enskilde.

Den enskilde, med behov av omfattande vård och omsorgsinsatser, som önskar bo kvar i egna hemmet ska erbjudas individuellt anpassade insatser så långt det är möjligt. Vid varje ansökan om ytterligare insatser i form av hemtjänst skall bedömning ske huruvida den enskildes livsvillkor i hemmet uppnår skälig levnadsnivå samt om behovet kan tillgodoses på annat sätt till exempel genom erbjudande av särskilt boende.

Vårt arbete skall utgå från en känsla av sammanhang (KASAM) och utifrån ett salutogent förhållningssätt. Det innebär att tillvaron ska vara **begriplig, meningsfull och hanterbar** och att vi ska fokusera på individens **möjligheter och resurser**.

Meningsfullhet är centralt eftersom det skapar motivation men även meningen med livet eller i tillvaron hos varje enskild individ. För att uppnå att enskilda

upplever meningsfullhet i sin tillvaro krävs delaktighet och inflytande i genomförandeplanerna.

Begriplighet innebär att förstå innehållet i informationen och handlar om insikt om sig själv och omgivningen.

Hanterbarhet avser förmågan att hantera krav som ställs utifrån omgivningen eller utifrån att hantera sin livssituation.

Vårt arbete innebär att på ett tydligt sätt informera våra medborgare om vilka olika former av insatser som kan erbjudas i hemmet. Vad kan den enskilde ansöka om, hur är riktlinjerna utformade i kommunen och på vilket sätt kan den enskilde uppnå en skälig levnadsnivå. Genom att biståndshandläggaren beviljar ett **rambeslut** överläts utformningen av insatserna till den enskilde och hans/hennes kontaktpersonal.

Rambeslut med förenklad handläggning med tidsram

Med förenklad handläggning menas ett mindre utredningsförfarande där den enskilde som har behov av en serviceinsats blir beviljad en tidsram för omvårdnad och/eller service. Efter att beslut fattats bestämmer den enskilde innehållet i insatsen. Vid serviceinsatser väljer den enskilde även vem eller vilka som ska utföra dem.

Utgångspunkten är att varje person med behov av bistånd är kapabel att själv göra en bedömning av sitt behov. Det innebär att den enskilde själv gör en skattning av sitt behov, en så kallad ADL skattning. Den ligger till grund för hur mycket tid som behövs för att tillgodose behovet. Vid en förenklad handläggning informeras om gällande lagstiftning och vilka regler som gäller. Utifrån den gemensamma överenskommelsen fattas beslut om rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § SoL.

Beslutet går att överklaga om den enskilde inte är nöjd med vad som ingår i en förenklad biståndshandläggning.

Efter att beslut fattats ansvarar kontaktpersonal ute i verksamheten för att planeringssamtal och uppföljningssamtal genomförs. Finns behov av omprövning på grund av förändrade förhållanden och behov kontaktas handläggare. Om behovet är oförändrat förlängs beslutet 1 gång per år.

Hemtjänst i ordinärt boende

Hemtjänst i ordinärt boende beviljas i form av **personlig omvårdnad** eller som **serviceinsatser**. Samtliga insatser beviljas enligt 4 kap 1 § SoL och kräver individuella bedömningar och beslut.

Personlig omvårdnad

Personlig omvårdnad är de insatser som behövs för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Det kan handla om hjälp för att kunna äta och dricka, kunna förflytta sig, sköta personlig hygien, hålla allmänt snyggt i den enskildes hem, samt för att bryta isolering och för att känna trygghet och säkerhet i hemmet.

Den enskilde är aktiv och medverkar vid utformningen av den personliga omvårdnaden. Tillsammans med den enskilde utarbetas en preliminär planering av insatserna med utgångspunkt för de behov och önskemål som framkommer i samtalet.

Insatserna följs kontinuerligt upp genom **uppföljningssamtal** mellan den enskilde och kontaktpersonal för genomgång av insatserna.

Tillsyn beviljas till enskilda, som har behov av extra trygghet i samband med oro, förvirring och otrygghet. Beslut om tillsyn fattas om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, till exempel via trygghetslarm. Tillsyn kan helt eller delvis beviljas med telefonsamtal alternativt besök hos den enskilde. I första hand skall tillsyn med telefonsamtal användas och de olika formerna av beslut ska tydligt dokumenteras.

Samtliga insatser under personlig omvårdnad ingår i hemtjänstbegreppet och ingår därmed i den enskildes avgiftsutrymme för hemtjänst.

Serviceinsatser

Som serviceinsatser räknas städning, tvätt, hjälp med inköp samt mattjänst.

- Städ beviljas med tre veckors intervall och omfattar 2 rum och kök samt badrum.
- Tvätt beviljas med tre veckors intervall.
- Inköp beviljas då den enskilde inte klarar sina inköp på egen hand. Inköp beviljas 1 gång i veckan.
- Mattjänst beviljas till personer under 65 år om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Att kunna äta ett varmt mål mat om dagen är att anses som skälig levnadsnivå.

Samtliga insatser under serviceinsatser ingår i hemtjänstbegreppet och ingår därmed i den enskildes avgiftsutrymme för hemtjänst.

Egna timmar

Hushåll med en person över 80 år har även rätt att **utan biståndsbedömning** utnyttja maximalt 8 timmar per månad för serviceinsatser enligt lagen om kommunala befogenheter. Avgift enligt särskild taxa.

Mattjänst

Personer från 65 år som önskar insats i form av mattjänst erbjuds denna utan bedömning och beslut enligt 4 kap 1 § SoL.

Trygghetslarm

Personer från 65 år som önskar trygghetslarm erbjuds detta utan bedömning och beslut enligt 4 kap 1 § SoL.

Särskilda boendeformer

Särskild boendeform

Särskild boendeform beviljas enligt 4 kap. 1 § SoL till personer som har behov av omfattande och dagliga vård- och omsorgsinsatser om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, till exempel via hemtjänstinsatser. Insats i form av särskilt boende skall beviljas till enskilda som har behov av kontinuerlig tillsyn och hjälp. Behovet ska vara varaktigt och inte kunna avhjälpas genom en tids rehabilitering eller korttidsvård. I första hand skall utökade hemtjänstinsatser beviljas om inte särskilda skäl föreligger.

Personer som beviljas särskilt boende för personer med demenssjukdom, bör vara demensutredda.

Avslag på ansökan om särskild boendeform lämnas i de fall den sökande:

- har övergående behov eller kan få sina behov tillgodosedda genom avlösning i hemmet, växelvis boende, rehabilitering på korttidsavdelning eller i det egna hemmet samt hemtjänstinsatser.
- bor i olämplig bostad och/eller boendemiljö men inte har svårigheter i den dagliga livsföringen. I dessa fall kan den enskilde tillgodose behovet på annat sätt, via den öppna bostadsmarknaden.
- i sin ansökan anger framtida behov av en särskild boendeform.

Då anvisat särskilt boende inte accepteras av den sökande eller dess företrädare betraktas beslutet ändå som verkställt. Insats som beviljas i avvaktan på särskild boendeform upphör då att gälla. Beslut om särskild boendeform omfattar

Vingåkers kommun

erforderlig service, vård och omsorg och innebär att boendet uppfyller krav på skälig levnadsnivå.

Prioriteringsordning för permanent plats:

1. Person på korttidsplats som ej kan återgå till eget boende.
2. Person i eget boende där behov av vård och omsorg ej kan tillgodoses.

Avgift enligt gällande taxa.

Korttidsvård och växelvård

Korttidsvård beviljas enligt 4 kap 1 § SoL.

Korttidsplats beviljas när den enskilde har ett tillfälligt ökat omvårdnadsbehov som inte kan tillgodoses i egna hemmet i form av hemtjänstinsatser eller via kommunens äldrehabiliteringsteam.

Prioriteringsordning vid beslut om korttidsvård:

1. Person, som vårdas på sjukhus och bedöms utskrivningsklar och inte kan återvända till sin bostad. Korttidsvård beviljas då för att undvika betalningsansvar.
2. Person i eget boende som bedöms ha stort omvårdnadsbehov och där alternativa lösningar saknas.

Övriga bistånd

Promenader beviljas som bistånd med 30 minuter en gång per vecka i samband med andra insatser.

Ledsagning beviljas till personer som på grund av en funktionsnedsättning inte kan delta i sociala och/eller kulturella aktiviteter utanför det egna hemmet om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Insatsen beviljas för enstaka tillfällen, dock högst 20 timmar/månad.

Ledsagning till sjukhus och andra vårdinrättningar ingår som bistånd i de situationer då den enskilde beviljats dagliga hemtjänstinsatser.

Väntjänsten kan vara behjälplig i vissa fall.

Ledsagning ingår i den enskildes avgiftsutrymme för hemtjänst.

Avlösning i hemmet beviljas som bistånd då en närstående vårdare vid enstaka tillfälle eller regelbundet behöver få egen tid/fri tid. Det är den vårdbehövande som beviljas insatsen. Avlösning i hemmet beviljas för högst 16 timmar per månad.

Avgift enligt gällande taxa.

Egenvård sker i de fall då en patient bedöms ha förmåga att ansvara för sina läkemedel och/eller annan egenvård. Huvudregeln är att patienten själv, eller med hjälp av anhöriga/närstående, ansvarar för att utföra egenvården. I de fall den enskilde har behov av praktisk hjälp med sin egenvård och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt kan denne beviljas bistånd enligt SoL i form av egenvård.

Ansökan om bistånd i form av egenvård kan vara skriftlig eller muntlig och till ansökan skall bifogas ett skriftligt intyg/beslut från läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal att det är egenvård.

Ansökan om egenvård kan avslås om behovet bedöms kunna tillgodoses på annat sätt än genom bistånd. Den enskilde har då själv ansvar för att utföra sin egenvård. Har en legitimerad yrkesutövare bedömt att en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård kan inte en patient kräva att få åtgärden i form av hälso- och sjukvård även om kommunen fattar beslut på avslag om bistånd.

Innan beslut om bistånd tagits är utförandet av egenvården ett hälso- och sjukvårdsansvar.

Avgift enligt gällande taxa.

Dagverksamhet

Dagverksamhet beviljas för att underlätta för den enskilde, att kunna bo kvar i sin bostad och att få en vardagsnära rehabilitering för att träna och bibehålla olika funktioner. Genom dagverksamheten erbjuds även fri tid till anhöriga som vårdar personen i hemmet. Dagverksamhet kan även erbjudas personer med demenssjukdom.

Beslut bör omprövas inom ett år.

Ingen avgift tas ut av den enskilde förutom måltidskostnad.

Kontaktperson

Kontaktperson beviljas personer med psykiskt funktionshinder eller i kombination med missbruksproblem eller äldre personer för att ge stöd, bryta

isolering, ge en medmänsklig kontakt, en god förebild för vardagslivet och miljöombyte.

Kontaktpersonen får arvode enligt Kommunförbundets rekommendationer. Ingen avgift tas ut av den enskilde.

Anhörigstöd

Enligt 5 kap 10 § SoL ska stöd eller avlösning erbjudas och beviljas i syfte att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre, eller stödjer en närstående som har funktionshinder.

Anhörigstödet omfattar olika former av stödinsatser till de som vårdar anhöriga i hemmet.

Exempel på bistånd enligt 4 kap 1 § SoL som den enskilde kan ansöka om när det gäller anhörigstöd är:

- Avlösning i hemmet.
 - Dagverksamhet
 - Växelvårdsplats på korttidsboende.
-